

Motion till riksdagen 2010/11:C7

**av Jan Lindholm m.fl. (MP)
med anledning av prop. 2010/11:65**

Ny lag om leksakers säkerhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillhandahållande av leksaker i verksamhet som utövas av ideella organisationer och som inte har ett kommersiellt syfte.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att vidta ytterligare åtgärder för att barn ska ha giftfria och säkra leksaker.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förbättrad information till köpare av leksaker.

Motivering

Barns lek sker på villkor och under förutsättningar som vuxna sällan kan föreställa sig. En leksaksbil används som byggkloss, ett batteridrivet mjukisdjur får följa med till sandlådan eller så blir det klipp- och sminkbara dockhuvudet dissekerat och används i sjukhuslekar. Samtidigt uppvisar barns uppfinningsrikedom en mångfald, som vuxna sällan kan ana. Trasiga leksaker används i andra sammanhang än de ursprungligen avsågs att användas i; köpta dockor fästs på pinnar och blir helt plötsligt mat, barnservisens kaffekopp blir en båt i vattendammen och modelleran kombineras med legotill en borg av sällan skådad form. Det är minst sagt svårt att förutse hur barn kommer använda leksaker, vare sig barnen är små eller stora. Det absolut minsta en lagstiftare ska kräva är därför att leksaker är säkra, att barnen inte blir sjuka eller får andra men av att använda dem och att de ska kunna lagas, återanvändas eller annars omhändertas efter slutanvändande på ett säkert sätt. Barns säkerhet är det viktigaste som finns.

Fel! Okänt namn på

Lagen ska gälla all försäljning av leksaker

Konsumentverket, Swetoy och Sveriges konsumenter har samtliga till regeringen påpekat vikten av att alla leksaker som säljs i Sverige omfattas av lagen. Regeringens svar är att något behov inte finns, utan att närmare motivera detta. Miljöpartiet anser att alla leksaker som säljs i Sverige ska vara säkra, oavsett juridisk form för den som säljer dem och oavsett hur kommersiell denna verksamhet är. Då det saknas utredningsunderlag utvisande vilka konsekvenserna skulle bli av att utsträcka lagens tillämplighet på sätt som anges, bör detta utredas och därefter leda till omarbetning av aktuell lag. Detta bör riksdagen därför ge regeringen till känna.

Lagstiftningen ska medföra säkra leksaker

Leksaker ska vara ofarliga för barn att använda och ska så långt som det bara är möjligt, kunna ärvas av yngre syskon eller släktingar, användas på andra sätt än de ”normala” och på andra sätt än tillverkaren avsett. Leksakerna ska vara säkra alltifrån det att de produceras till att de köps, används och – till slut – går sönder och lagas, återanvänds eller förstörs. Kemikalieinspektionen (KemI) har härvid i sitt remissyttrande till regeringen över utredningen DS 2010:18 om leksakers säkerhet, anfört bl.a. att nationella krav som motiveras med miljöhänsyn inte självklart är förbjudna enligt det implementerade direktivet. Umeå kommun har för sin del framfört att ett totalförbud mot s.k. CMR-ämnen (cancerogena, mutagena eller giftiga för reproduktionen) bör införas. Regeringen vill inte förbjuda förekomst av CMR-ämnen eller andra giftiga eller annars farliga ämnen i leksaker, med hänvisning till att direktivet om leksakers säkerhet är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv och att Sverige i princip inte får vidta åtgärder som kan utgöra hinder i den fria rörligheten för leksaker som överensstämmer med direktivets krav.

Miljöpartiet anser att det är en självklarhet att barns leksaker ska vara giftfria. Den föreslagna koncentrationsgränsen om 0,1 % är inte tillräcklig, då det dels inte är möjligt att med hög säkerhet avgöra vid vilken koncentration ett CMR-ämne är ofarligt, dels inte kan förutses hur barn leker med och använder leksaker och att det därmed kan bli så att barnen utsätts för leksakens kemiska innehåll. Det kan dessutom ur ett miljöperspektiv ifrågasättas om inte mängden kemikalier som sprids i miljön kommer att bli hög, även med en koncentrationsgräns på själva leksaken, om volymen leksaker är stor. Regeringen har, enligt vad som anges i propositionen, inte närmare utrett möjligheterna för att antingen direkt i svensk rätt eller indirekt via EU få till stånd krav på att leksaker ska vara giftfria.

Leksaker innehåller många gånger allergiframkallande ämnen. En reglering sker härvidlag genom nu aktuellt direktiv från EU. Ämnen som kan klassificeras som allergiframkallande eller är kända för att ge upphov till allergi kommer dock fortfarande att få finnas kvar och något totalförbud införs inte. Direktivet innebär inte heller att hormonstörande ämnen eller parfymer för-

Fel! Okänt namn på

bjuds. Parfymallergier är en av de absolut vanligaste allergierna, vilket med styrka talar för att åtgärder måste vidtas för att säkra parfymfrihet i leksaker.

Miljöpartiet anser att leksaker ska vara fria från allergiframkallande ämnen, liksom hormonstörande ämnen och parfymer. Det handlar om barns säkerhet.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts i motionen bör riksdagen ge regeringen sin mening till känna vad som anförts om behov av att vidta ytterligare åtgärder för att barn ska ha giftfria och säkra leksaker.

Behov av förbättrad information till konsumenter

Varken i förslaget till lag eller av direktivet framgår att det finns krav om att varningstexter på eller i anslutning till leksaker ska vara författade på svenska. I propositionen (s. 46) skriver regeringen att det ligger i sakens natur att varningar som riktas till svenska konsumenter bör vara avfattade på svenska språket. Något krav uppställs dock inte. Inte heller anges det att leksaker som avses att bli använda av barn med funktionshinder ska innehålla varningsmeddelanden på sätt den funktionshindrade kan förstå (exempelvis punktskrift), något som enkelt skulle kunna åtgärdas på samma sätt som inom läkemedelssektorn, där produktinformation översätts till punktskrift utan extrakostnad för patienten. Det finns dock, såsom anges av regeringen på samma sida i propositionen (jfr artikel II.3 i direktivet) en möjlighet för medlemsstaten att föreskriva vilka språk varningarna ska skrivas på. Mot denna bakgrund anser Miljöpartiet att regeringen ska få i uppdrag att tillse att varningstext och annan informationstext om leksaker som avses bli använda i Sverige och riktas mot konsumenter i Sverige, ska avfattas på svenska språket och att en möjlighet ska finnas för konsumenter att få de aktuella texterna översatta till punktskrift eller till andra språk.

Stockholm den 24 februari 2011

Jan Lindholm (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Gustav Fridolin (MP)